ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 4ης Ιουνίου 2003 *

Στην υπόθεση Τ-224/99,

The European Council of Transport Users ASBL, με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο),

The Freight Transport Association Ltd, με έδρα το Tunbridge Wells (Ηνωμένο Βασίλειο),

Association des utilisateurs de transport de fret (AUTF), με έδρα το Παρίσι (Γαλλία),

Industriförbundet, με έδρα τη Στοκχόλμη (Σουηδία),

εκπροσωπούμενες από τον M. Clough QC, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον R. Lyal, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

υποστηριζομένης από τις

Atlantic Container Line AB, με έδρα το Göteborg (Σουηδία),

Hapag-Lloyd AG, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία),

Mediterranean Shipping Company SA, με έδρα τη Γενεύη (Ελβετία),

A. P. Møller-Mærsk Line, με έδρα την Κοπενγχάγη (Δανία)

Nippon Yusen Kaisha, με έδρα το Τόκιο (Ιαπωνία)

Orient Overseas Container Line (UK) Ltd, με έδρα το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο)

P & O Nedlloyd Container Line Ltd, με έδρα το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο),

εκπροσωπούμενες από τους J. Pheasant και M. Levitt, solicitors, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσες,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή περί ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής, που ανακοινώθηκε στις προσφεύγουσες με έγγραφο της 6ης Αυγούστου 1999, για τη μη έγερση σοβαρών αμφιβολιών, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1017/68 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1968, περί εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού στους τομείς των σιδηροδρομικών, οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/1, σ. 86), ως προς την αναθεωρημένη μορφή της Trans-Atlantic Conference Agreement (TACA),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, J. Azizi και M. Jaeger, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Νομικό πλαίσιο

1 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1017/68 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1968, περί εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού στους τομείς των σιδηροδρομικών, οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/1, σ. 86), ορίζει τα εξής:

«Στον τομέα των σιδηροδρομικών, οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται στις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον καθορισμό τιμών και όρων μεταφοράς, τον περιορισμό ή τον έλεγχο της προσφοράς μεταφορών, την κατανομή των αγορών μεταφορών, την εφαρμογή τεχνικών βελτιώσεων ή την τεχνική συνεργασία, την από κοινού χρηματοδότηση ή απόκτηση μεταφορικού υλικού ή εξοπλισμού που συνδέεται άμεσα με την παροχή μεταφορικών υπηρεσιών κατά το μέτρο που είναι αναγκαία για την από κοινού εκμετάλλευση εκ μέρους ομίλου επιχειρήσεων οδικών ή εσωτερικών πλωτών μεταφορών, όπως ορίζεται στο άρθρο 4, καθώς και στις περιπτώσεις δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά μεταφορών. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται εξίσου στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων που παρέχουν βοηθητικές μεταφορικές υπηρεσίες και που έχουν το ίδιο αντικείμενο ή τα ίδια αποτελέσματα με αυτά που προβλέπονται ανωτέρω».

2 Σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού 1017/68:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 6, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται, χωρίς να είναι αναγκαία η έκδοση προηγουμένης αποφάσεως για το σκοπό αυτό, όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ Κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:

α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό τιμών και όρων μεταφοράς ή άλλων όρων συναλλαγής,

[...]»

3 Το άρθρο 5 του κανονισμού 1017/68 ορίζει τα εξής:

«Η απαγόρευση του άρθρου 2 δύναται να κηρυχθεί ανεφάρμοστη με αναδρομική ισχύ:

— για κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων,

— για κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων,

— για κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών,

η οποία συμβάλλει:

— στη βελτίωση της ποιότητος των μεταφορικών υπηρεσιών, ή

— στην προαγωγή, στις αγορές που υφίστανται σοβαρές περιοδικές διακυμάνσεις της προσφοράς και της ζητήσεως, μεγαλύτερης συνεχείας και σταθερότητος στην ικανοποίηση των μεταφορικών αναγκών, ή

— στην αύξηση της παραγωγικότητος των επιχειρήσεων, ή

— στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, λαμβάνοντας ευλόγως υπόψη τα συμφέροντα των χρησιμοποιούντων τις μεταφορές, και η οποία:

α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μεταφορών περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και

β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να καταργήσουν τον ανταγωνισμό σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς μεταφορών».

4 Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 4, του κανονισμού 1017/68, «[εάν] η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα, μετά από διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν καταγγελίας ή αυταπαγγέλτως, ότι συμφωνία, απόφαση ή εναρμονισμένη πρακτική πληροί τους όρους του άρθρου 2 και του άρθρου 5, εκδίδει απόφαση περί εφαρμογής του άρθρου 5. Η απόφαση ορίζει την ημερομηνία από την οποία αρχίζει να ισχύει. Αυτή η ημερομηνία δύναται να είναι προγενέστερη της ημερομηνίας της αποφάσεως».

5 Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού 1017/68:

«1. Οι επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που επιθυμούν να επικαλεσθούν τις διατάξεις του άρθρου 5 για τις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο 2 και στις οποίες συμμετέχουν δύνανται να υποβάλλουν αίτηση στην Επιτροπή.

2. Η Επιτροπή, αν κάνει την αίτηση αποδεκτή, από την στιγμή που κατέχει όλα τα στοιχεία της υποθέσεως και με την επιφύλαξη ότι καμία διαδικασία δεν έχει κινηθεί κατά της συμφωνίας, αποφάσεως ή εναρμονισμένης πρακτικής κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* όσο το δυνατόν συντομότερα το βασικό περιεχόμενο της αιτήσεως και καλεί όλους τους ενδιαφερομένους τρίτους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους στην Επιτροπή εντός προθεσμίας 30 ημερών. Κατά τη δημοσίευση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το έννομο συμφέρον των επιχειρήσεων προς διαφύλαξη των επιχειρηματικών τους απορρήτων.

3. Αν η Επιτροπή δεν ανακοινώνει στις επιχειρήσεις που υπέβαλαν την αίτηση εντός προθεσμίας 90 ημερών από της δημοσιεύσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ότι υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς την δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 5, η συμφωνία, απόφαση ή εναρμονισμένη πρακτική όπως περιγράφεται στην αίτηση θεωρείται ότι εξαιρείται από την απαγόρευση τόσο για το παρελθόν διάστημα εφαρμογής της όσο και για διάστημα τριών κατ' ανώτατο όριο ετών από της δημοσιεύσεως της αιτήσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.*

Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, μετά τη λήξη της προθεσμίας των 90 ημερών, αλλά προ της λήξεως της προθεσμίας των τριών ετών, ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 5, εκδίδει απόφαση περί εφαρμογής της απαγορεύσεως του άρθρου 2. Η απόφαση αυτή δύναται να έχει αναδρομική ισχύ, αν οι ενδιαφερόμενοι έδωσαν ανακριβή στοιχεία ή αν κάνουν κατάχρηση της εξαιρέσεως των διατάξεων του άρθρου 2.

4. Αν εντός της προθεσμίας των 90 ημερών η Επιτροπή έχει απευθύνει στις επιχειρήσεις που υπέβαλαν αίτηση την ανακοίνωση που προβλέπεται στην παράγραφο 3 εδάφιο πρώτο, εξετάζει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 και του άρθρου 5.

Αν διαπιστώσει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 και του άρθρου 5, εκδίδει απόφαση περί εφαρμογής του άρθρου 5. Η απόφαση ορίζει την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος της. Η ημερομηνία αυτή δύναται να είναι προγενέστερη της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως».

6 Στις 22 Δεκεμβρίου 1986 το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4056/86, για τον καθορισμό του τρόπου εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης στις θαλάσσιες μεταφορές (ΕΕ L 378, σ. 4).

7 Το άρθρο 12 του κανονισμού 4056/86 θεσπίζει διαδικασία αντιρρήσεων ανάλογη με αυτήν του άρθρου 12 του κανονισμού 1017/68. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, αν, εντός προθεσμίας 90 ημερών από της δημοσιεύσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, η Επιτροπή δεν ανακοινώσει στις επιχειρήσεις που υπέβαλαν την αίτηση απαλλαγής ότι υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 3, ΕΚ, η συμφωνία θεωρείται ότι εξαιρείται από την απαγόρευση για διάστημα τριών κατ' ανώτατο όριο ετών, βάσει του κανονισμού 1017/68 (ως προς τους περιορισμούς του ανταγωνισμού στις επίγειες μεταφορές), και για διάστημα έξι ετών κατ' ανώτατο όριο, βάσει του κανονισμού 4056/86 (ως προς τους περιορισμούς του ανταγωνισμού στις θαλάσσιες μεταφορές άλλες από τις καλυπτόμενες από την ομαδική εξαίρεση που προβλέπεται με το άρθρο 3 του κανονισμού).

Πραγματικά περιστατικά

8 Η Trans-Atlantic Conference Agreement (TACA) είναι συμφωνία συναφθείσα μεταξύ ορισμένων εταιριών τακτικών θαλασσίων μεταφορών, ρυθμίζουσα τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων τους. Διέπει τις υπηρεσίες τακτικών μεταφορών με εμπορευματοκιβώτια μεταξύ Βόρειας Ευρώπης (τμήμα της Ευρώπης που εξυπηρετείται μέσω λιμανιών από την Bayonne προς τον βορρά) και Ηνωμένων Πολιτειών. Η συμφωνία προβλέπει, ιδίως, τη συλλογική τιμολόγηση υπηρεσιών θαλασσίων μεταφορών από τα μέλη του TACA.

9 Το επίδικο αναθεωρημένο κείμενο της TACA γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή στις 29 Ιανουαρίου 1999, σύμφωνα με τους κανονισμούς 1017/68 και 4056/86. Η συμφωνία περιλαμβάνει ρήτρα (με την αγγλική ονομασία not below cost rule, στο εξής: επίδικη ρήτρα), η οποία προβλέπει ότι τα μέρη «δύνανται» να συμφωνούν ότι, κατά την παροχή υπηρεσιών θαλασσίων μεταφορών βάσει της τιμολογήσεως της συμφωνίας, κανένα δεν μπορεί να χρεώνει τιμή χαμηλότερη του άμεσου κόστους των υπηρεσιών επίγειων μεταφορών που παρασχέθηκαν σε συνδυασμό με τις εν λόγω υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών.

10 Στις 6 Μαΐου 1999, κατ' εφαρμογή του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 4056/86 και του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 1017/68, η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* καλώντας τους ενδιαφερομένους τρίτους να της κοινοποιήσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη νέα συμφωνία (ΕΕ C 125, σ. 6).

11 Στις 4 Αυγούστου 1999, η Επιτροπή γνωστοποίησε στα συμβαλλόμενα μέρη της TACA ότι είχε σοβαρές αμφιβολίες ως προς την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 3, ΕΚ σε ορισμένες πτυχές της συμφωνίας που ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 4056/86. Η Επιτροπή δεν ήγειρε αντιρρήσεις ως προς τις πτυχές της συμφωνίας που ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1017/68. Επομένως, η TACA, ως προς τις εν λόγω πτυχές, θεωρείται ότι από της 6 Μαΐου 1999 τυγχάνει απαλλαγής για περίοδο τριών ετών.

12 Με έγγραφο της 6ης Μαΐου 1999, η Επιτροπή ενημέρωσε τις προσφεύγουσες για την απόφασή της να μην εγείρει σοβαρές αμφιβολίες, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 1917/68, και της εντεύθεν απαλλαγής (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

13 Στις 14 Νοεμβρίου 2002, η Επιτροπή έλαβε την απόφαση 2003/68/ΕΚ, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της συμφωνίας ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/37.396/D2 — Αναθεωρημένη TACA) (ΕΕ 2003, L 26, σ. 53). Από την αιτιολογική σκέψη 28 της αποφάσεως αυτής προκύπτει ότι η επίδικη ρήτρα ουδέποτε εφαρμόστηκε από τα συμβαλλόμενα μέρη της αναθεωρημένης TACA.

14 Στην αιτιολογική σκέψη 18 της ιδίας αποφάσεως παρατηρείται ότι, με έγγραφο της 3ης Μαΐου 2002, τα συμβαλλόμενα μέρη της αναθεωρημένης TACA ζήτησαν την ανανέωση της απαλλαγής για όλες τις πτυχές της αναθεωρημένης TACA που ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1017/68.

Διαδικασία

15 Στις 7 Οκτωβρίου 1999, οι προσφεύγουσες άσκησαν, βάσει του άρθρου 230 ΕΚ, προσφυγή με αντικείμενο την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

16 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα των προσφευγουσών,

— να διατάξει όποια μέτρα κρίνει αναγκαία για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

17 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη,

— επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη,

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

18 Με διάταξη της 4ης Δεκεμβρίου 2000, ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε στις εταιρίες Atlantic Container Line AB, Hapag-Lloyd AG, Mediterranean Shipping Company SA. A. P. Møller-Mærsk Line, Nippong Yusen Kaisha, Orient Overseas Container Line (UK) Ltd. και P & O Nedlloyd Container Line Ltd να ασκήσουν παρέμβαση υπέρ της Επιτροπής.

19 Βάσει των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, το Πρωτοδικείο κάλεσε, με έγγραφο της 13ης Φεβρουαρίου 2003, τους διαδίκους να λάβουν γραπτώς θέση ως προς την κατάργηση της δίκης. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στο εν λόγω αίτημα εμπροθέσμως.

Σκεπτικό

Επιχειρήματα των διαδίκων

20 Οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται, κατ' αρχάς, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με την επίδικη ρήτρα αποτελεί αναμφιβόλως μέτρο που παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα ενός προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική του κατάσταση.

21 Εκθέτουν, στη συνέχεια, ότι, καίτοι, εξ ορισμού, η απαλλαγή που χορηγεί η Επιτροπή παράγει κατ' ανάγκη δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα ενός προσφεύγοντος, πελάτη του απαλλασσομένου, το Πρωτοδικείο μπορεί να έχει δίκιο όταν προτείνει, με το ερώτημά του, ότι τα συμβαλλόμενα μέρη

της TACA κατέστησαν την απαλλαγή περιττή, καθόσον ουδέποτε εφάρμοσαν την επίδικη ρήτρα, για την οποία χορηγήθηκε απαλλαγή για διάστημα τριων ετών. Προσθέτουν ότι, μολονότι τα συμβαλλόμενα μέρη της αναθεωρημένης TACA επέλεξαν να μην ωφεληθούν καθ' οποιονδήποτε τρόπο από την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία παραμένει εν ισχύ όσο δεν ακυρώνεται από το Πρωτοδικείο, είναι πιθανόν τα εν λόγω μέρη να έχουν καταστήσει την προσβαλλόμενη απόφαση άνευ αντικειμένου και να μην είναι αναγκαία η έκδοση αποφάσεως επί της παρούσας υποθέσεως.

22 Οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται, τέλος, ότι, αν το Πρωτοδικείο αποφασίσει ότι δεν υπάρχει λόγος να εκδώσει απόφαση, οι παρεμβαίνουσες πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα.

23 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, καίτοι αληθεύει ότι η περίοδος απαλλαγής έληξε, δεν είναι εντούτοις βέβαιον ότι η παρούσα υπόθεση στερείται αντικειμένου.

24 Παρατηρεί ότι το γεγονός ότι τα συμβαλλόμενα μέρη της TACA ουδέποτε εφάρμοσαν την επίδικη ρήτρα δεν σημαίνει ότι η απαλλαγή δεν παρήγαγε έννομα αποτελέσματα. Υπογραμμίζει ότι η απαλλαγή είχε ως νομικό αποτέλεσμα να επιτραπεί η εν λόγω συμπεριφορά και ότι το γεγονός ότι η απαλλαγή δεν παρήγαγε πρακτικά αποτελέσματα αποτελεί διαφορετικό ζήτημα.

25 Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, αν τα συμβαλλόμενα μέρη της TACA επιθυμούσαν να διατηρήσουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν την επίδικη ρήτρα, θα έπρεπε να ζητήσουν νέα απαλλαγή. Πάντως, επισημαίνει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη της TACA ζήτησαν την ανανέωση της απαλλαγής με έγγραφο της 3ης Μαΐου 2002, ότι η Επιτροπή οφείλει να αποφασίσει επ' αυτού και ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι, ελλείψει νέων πραγματικών στοιχείων, θα ακολουθήσει την ίδια προσέγγιση με το 1999.

26 Η Επιτροπή διατείνεται επίσης ότι οι προσφεύγουσες θα μπορούσαν ενδεχομένως να βάλουν κατά της νέας απαλλαγής και ότι τα υπομνήματα, τόσο των προσφευγουσών όσο και το δικό της, θα είναι στην περίπτωση αυτή ουσιωδώς πανομοιότυπα με τα υποβληθέντα στην παρούσα υπόθεση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή διερωτάται αν είναι πρόσφορο να υποβληθούν οι διάδικοι σε πρόσθετα διαδικαστικά έξοδα.

27 Οι παρεμβαίνουσες δηλώνουν ότι δεν αντιτίθενται στη διακοπή της διαδικασίας, προκειμένου αυτή να μην καταστεί άνευ αντικειμένου, υπό την επιφύλαξη να αποζημιωθούν για τα έξοδά τους από τις προσφεύγουσες.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

28 Η παρούσα προσφυγή σκοπεί την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή αποφάσισε να μην εγείρει σοβαρές αμφιβολίες ως προς τις διατάξεις της αναθεωρημένης συμφωνίας TACA που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1017/68.

29 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι, κατά πάγια νομολογία, μόνον τα μέτρα που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική του κατάσταση, συνιστούν πράξεις ή αποφάσεις δυνάμενες να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2639, σκέψη 9, και της 31ης Μαρτίου 1998, C-68/94 και C-30/95, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-1375, σκέψη 62).

30 Επιβάλλεται επομένως να ερευνηθεί αν η προσβαλλόμενη απόφαση παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.

31 Όπως ορθώς ισχυρίζεται η Επιτροπή με το υπόμνημά της απαντήσεως στο ερώτημα του Πρωτοδικείου, η προσβαλλόμενη απόφαση είχε ως αποτέλεσμα να επιτρέψει στους διαδίκους να εφαρμόσουν την επίδικη ρήτρα. Κατά το μέτρο αυτό, ήταν ικανή να παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.

32 Εντούτοις, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η επίδικη ρήτρα έχαιρε απαλλαγής μόνο για περίοδο τριών ετών από της 6ης Μαΐου 1999.

33 Εξάλλου, από την απόφαση 2003/68 προκύπτει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη της αναθεωρημένης TACA ουδέποτε εφάρμοσαν την επίδικη ρήτρα.

34 Επομένως, η παρούσα προσφυγή αφορά τη νομιμότητα ρήτρας η οποία, όχι μόνον ετύγχανε απαλλαγής για περίοδο λήξασα στις 5 Μαΐου 2002, αλλά, επιπλέον, ουδέποτε είχε εφαρμοσθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη της αναθεωρημένης TACA.

35 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αν τα συμβαλλόμενα μέρη της αναθεωρημένης TACA αποφάσιζαν, μετά τις 5 Μαΐου 2002, να εφαρμόσουν την επίδικη ρήτρα, θα έπρεπε να υποβάλουν νέο αίτημα περί απαλλαγής, πράγμα το οποίο έπραξαν με έγγραφο της 3ης Μαΐου 2002. Η Επιτροπή πρέπει, επομένως, να λάβει νέα απόφαση περί απαλλαγής βάσει νέας αναλύσεως των συνθηκών του ανταγωνισμού, η οποία δεν θα στηρίζεται απαραιτήτως στις ίδιες εκτιμήσεις που αποτέλεσαν τη βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Οι προσφεύγουσες, επομένως, θα είναι σε θέση να προσβάλουν τη νέα αυτή απόφαση.

36 Εξάλλου, οι λόγοι που οδήγησαν την Επιτροπή να χορηγήσει απαλλαγή για την επίδικη ρήτρα στερούνται δεσμευτικού εννόμου αποτελέσματος και δεν μπορούν, ως εκ τούτου, να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής αυτοί καθ' αυτοί (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Μαρτίου 2002, T-125/97 και T-127/97, Coca-Cola κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1733, σκέψεις 77 έως 92).

37 Τέλος, η παρατήρηση της Επιτροπής ότι θα μπορούσε να λάβει νέα απόφαση που θα οδηγούσε σε πανομοιότυπη ένδικη διαφορά και ότι, επομένως, θα ήταν άσκοπο να υποβληθούν οι διάδικοι σε πρόσθετα έξοδα στερείται λυσιτέλειας. Πράγματι, αρκεί η διαπίστωση ότι στηρίζεται σε αμιγώς θεωρητικές εκτιμήσεις. Εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω παρατήρηση δεν είναι ικανή να καταδείξει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.

38 Εκ των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η υπόθεση κατέστη άνευ αντικειμένου. Ως εκ τούτου, η δίκη είναι καταργητέα.

Επί των δικαστικών εξόδων

39 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο, σε περίπτωση καταργήσεως της δίκης, κανονίζει τα έξοδα κατά την κρίση του.

40 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι δεν υπάρχει λόγος να γίνει δεκτό το αίτημα των προσφευγουσών περί καταδίκης των παρεμβαινουσών στα δικαστικά έξοδα ούτε το αίτημα των παρεμβαινουσών περί καταδίκης των προσφευγουσών στα δικαστικά έξοδα, αλλά κάθε διάδικος καταδικάζεται να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

διατάσσει:

1) Καταργείται η δίκη.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Λουξεμβούργο, 4 Ιουνίου 2003.

Ο Γραμματέας — Ο Πρόεδρος

H. Jung — K. Lenaerts